Приложение № 3

ПРОЕКТОБЮДЖЕТ ЗА 2026 Г. И АКТУАЛИЗИРАНА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2027-2028 Г. В ПРОГРАМЕН ФОРМАТ (ПО ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ)

НА **ОМБУДСМАН**

I. МИСИЯ - СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ДОСТОЕН ЖИВОТ НА ВСЕКИ БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИН, ЗАЩИТА НА НЕГОВИТЕ ПРАВА В ОБЩЕСТВЕНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА СРЕДА НА РЕСПЕКТ И УВАЖЕНИЕ КЪМ ТЯХ.

II. ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ

Омбудсманът е застъпник на правата на хората и пазител на обществения интерес. Той е висш и независим конституционен орган, който се избира от Народното събрание. Омбудсманът в своята дейност се подчинява само на Конституцията законите и международните договори, ратифицирани и влезли в сила за Република България. Едновременно с това неговата фигура се явява носител на гражданския контрол върху държавната и общинската администрация, що се касае до всеки един отделен случай, когато тя застрашава или нарушава правата и свободите на гражданите. От съществено значение в тази връзка са политиките, които националният обществен защитник провежда, продиктувани от нормативно определените му правомощия и принципите на добро управление.

От април 2019 г., институцията на омбудсмана е акредитирана с най-високия статут „А“ на ООН за правозащитен орган, с което получава възможността да участва и да изразява позиция в заседанията на всички комитети по правата на човека на ООН, както и в Съвета по правата на човека.

III. ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ (ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ)*

ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ „ЗАЩИТА ПРАВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ“

Консултативен конституционен съвет

В основата на правните инициативи на институцията, в това и исканията за противоконституционност с които омбудсманът сезира Конституционния съд, е Консултативният конституционен съвет към омбудсмана на Република България. В него са привлечени авторитетни юристи, специализирани в различни области на правото, някои от тях бивши конституционни съдии, представители на академичните среди, визионери в развитието на правото. Техните експертизи подпомагат вземането на важни решения за това жалба от гражданин или гражданска организация да бъде изпратена от омбудсмана до Конституционния съд с искане за отмяна на текст от закон поради неговата противоконституционност, дали да бъдат сезирани върховните съдилища при наличие на противоречива или неправилна съдебна практика; дали и как да се препоръча на Народното събрание обмисляне и внасяне на законопроекти.

Експертните заключения и становища на Съвета позволяват възможно най-ефективно въздействие за възстановяване на накърнени права и създаване на условия за защитата и отстояването им при упражняване на правомощията на омбудсмана в случаите, в които гражданите сигнализират институцията, като считат, че правата и свободите им са нарушени от закон в разрез с нормите на Конституцията, противоречива и неправилна съдебна практика или пропуски и противоречия в нормативната уредба.

Омбудсманът като защитник правата на човека в местата за лишаване от свобода:

Дейността на омбудсмана като Национален превантивен механизъм (НПМ) съгласно Факултативния протокол към Конвенцията на ООН против изтезанията и другите форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание гарантира постоянен мониторинг за спазване на правата на лицата, настанени в местата за лишаване от свобода.

Омбудсманът като Национален превантивен механизъм е единственият правозащитен орган със законови правомощия за проверка на институции за деца и възрастни, психиатрични болници и други. Благодарение на активната роля на НПМ и направени препоръки към компетентните институции ще се ускори процесът на деинституционализация на резидентните услуги за възрастни.

С оглед продължаване на многопосочната си дейност, Националният превантивен механизъм следва да е осигурен с достатъчен финансов и човешки ресурс, каквито са и изискванията на Подкомитета по предотвратяване на изтезанията към ООН.

Омбудсманът като наблюдател на изпълнението на принудителните административни мерки по чл. 39а, ал. 1, т. 2 (връщане до страна на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна) и т. 3 (експулсиране) от Закона за чужденците в Република България:

През 2013 г. с изменение в Закона за чужденците в Република България за омбудсмана възникна задължение за извършване на наблюдение върху налаганите спрямо чужденци принудителни административни мерки. Тази законодателна промяна беше продиктувана от изискванията на Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни. Съгласно чл. 8, ал. 6 от Директивата „държавите членки създават ефективна система за наблюдение на принудителното връщане“.

Наблюдението на принудителните административни мерки от страна на независима правозащитна институция, каквато е институцията на омбудсмана, гарантира в максимална степен прозрачност на процедурата и спазване на правата на връщаните лица.

Към момента обаче, администрацията на омбудсмана не извършва ефективно наблюдение на принудителното връщане поради липса предимно на човешки ресурс. В тази връзка е необходимо да се предоставят допълнителни бюджетни средства за изпълнение на тази важна дейност по мониторинг на принудителните връщания, която следва да обхване всички фази (подготвителна, фазата преди връщането, фазата по време на полет/сухопътен транспорт, фазата при пристигането), за да бъде ефективна. Освен допълнителен човешки ресурс, следва да се осигурят средства за обучение, оборудване и разходи за командироване в страната и чужбина /самолетни билети, гориво, застраховки, визи, имунизации, храна, квартирни и други/.

Омбудсманът като защитник правата на децата:

Мандатът на омбудсмана го задължава да осъществява мониторинг за интересите на децата на всички равнища в обществото и при необходимост да прави предложения за промени в политиките на публичните организации. Със Статут „А“ към задачите му се добавя и конкретното изискване да следи за изпълнението на Конвенцията на ООН за правата на детето (КПД), както и на други международни актове, към които страната ни се е присъединила и по-специално да гарантира, че националното законодателство ги отразява адекватно. В този контекст омбудсманът трябва да развива своя експертен потенциал за независимото докладване пред Комитета на ООН по правата на децата през 2021 г., което на практика е първи алтернативен доклад за институцията.Националният омбудсман е член на Европейската мрежа на омбудсманите за деца, в рамките на което сътрудничество има задължението да изготвя национални доклади за правата на децата и да поддържа активна международна комуникация с редица правозащитни органи.

През периода, за който се прави финансовата прогноза, институцията трябва да изгради и развие редица консултативни органи – съвет по правата на детето, детски експертни групи, да адаптира редица свои документи и правила за децата, което е изрично изискване на международните органи по мониторинг. Популяризирането на правата на детето е дейност, която е вменена на омбудсмана, но за съжаление не може активно да развива.

За разширяване и укрепване на дейността е необходим допълнителен финансов и кадрови ресурс, за което през 2021 г. Комитетът за правата на детето към ООН обърна внимание на правителството на България, че са необходими конкретни действия в тази насока.

Омбудсманът като защитник на правата на хората с увреждания

Експерти в институцията извършват дейност, отнасяща се до правата на хората с увреждания, участват в Националния съвет за хора с увреждания - консултативен орган към Министерския съвет, в работни групи,

сформирани по въпроси към различни институции, участие в изработване на концепции по Конвенцията на ООН за хората с увреждания (КПХУ), различни събития на организации на хора с увреждания, на които се обсъждат техните права, постижения, успехи и и проблеми , експертиза на работоспособността, семейни помощи за деца с увреждания, срещи с представители на НПО и по-големи групи хора с увреждания - родители на деца с увреждания, кръгли маси, участия в предавания по медиите на които се обсъждат актуални въпроси по техните права .

От месец юли 2019 г. функционира Съвета за наблюдение, създаден в изпълнение на изискванията на чл. 33, ал. 2 от Конвенцията за правата на хората с увреждания и новия Закон за хората с увреждания. Омбудсманът, заедно с Комисията за защита от дискриминация, на ротационен принцип администрира дейността на Съвета за наблюдение. Конкретните организационни дейности при омбудсмана се извършват от отдел Права на хората с увреждания и дискриминация, който е в твърде ограничен състав – само двама служители.

Ефективното изпълнение на задълженията по администриране и включване в дейността на Съвета за наблюдение обаче изисква значително повече време труд и допълнителни материални ресурси. Допълнителни човешки ресурси са необходими за съдействие при организиране на дейността на Съвета – свикване, провеждане и участие в заседания, подготвяне на проекти на документи, кореспонденция с други институции, изготвяне на становища и решения, водене на протокол, публикуване на документи и др. Необходими са средства и за функциите на Съвета по насърчаване и наблюдение с цел изпълнение на приетата годишна програма на съвета за наблюдение – командировки за оценяване на архитектурна достъпност, съставяне на специализирани тематични доклади, извършване на проучвания, организиране на кръгли маси, обучения, работни семинари и др.

Комитетът по правата на хората с увреждания към ООН в своите препоръки изрично подчертава, че държавите, ратифицирали Конвенцията за правата на хората с увреждания, следва да обезпечат финансово и материално работата на органите по мониторинг.

Омбудсманът като защитник на правата на потребителите

ВиК услуги

Нов Закон за водоснабдяването и канализация, който:

- защитава в достатъчна степен правото на потребителите да получават качествена услуга на икономически обоснована цена;
- предвижда мерки за отпускане на целева помощ за водоснабдяване на социално слаби граждани;
- регламентира ясна процедура за прилагане на по-ниска цена на водата, когато не отговаря на нормативните изисквания за качество;
- гарантира ефективен контрол върху дейността на ВиК операторите и пр.

Електроснабдяване

- предоставяне на качествена и непрекъсната електроснабдителна услуга;

Финансови услуги

- приемане на Закон за личния фалит;
- приемане на промени в ГПК за защита на трети лица и несеквестируемост на единствено жилище.

Електронни съобщителни услуги

- преустановяване на нелоялни търговски практики

Топлоснабдяване

- промени в нормативната уредба, касаещи: взаимоотношенията между топлофикационните дружества, фирмите за дялово разпределение и потребителите на топлинна енергия; дяловото разпределение на топлинна енергия между клиентите в сграда – етажна собственост, гарантиране на качествена и непрекъсната топлоснабдителна услуга.

Транспорт

- достъп до обществен превоз на жителите на малките населени места;

Прехвърляне на вземания

- регулиране на дейността на фирмите за събиране на вземания;

Определяне на такса за битови отпадъци и сметосъбиране

– таксата за битовите отпадъци да се определя съобразно реално предоставените услуги;

- да се засили контрола относно качеството и регулярността на услугата по сметосъбиране

Гражданска регистрация

Промени в Закона за гражданската регистрация, които:

- да осигурят възможност за адресна регистрация на всички български граждани, която в същото време да отразява обективно ситуацията;
- да премахнат наложените ограничения за адресна регистрация на основание начина на обозначаване на адресите;
- да разширят възможностите за адресна регистрация (напр. в ателиета, които отговарят на определени изисквания);
- да разширят възможностите за заличаване на адресни регистрации на адреса на жилища, за които собствениците поставят обосновано искане.

Омбудсманът като защитник на социалните права на гражданите:

Правото на пенсии:

Основен дял от индивидуалните или групови сигнали, искания или жалби от граждани и пенсионерски организации, са свързани с ниските размери на получаваните пенсии и очакванията им за преизчисляване на пенсиите за осигурителен стаж и възраст. Немалък брой пенсионери засягат въпросите за разликата в размера на отпуснатите пенсии на работилите в една професия, отрасъл или бранш преди 2000 г. и към настоящия момент.

Широка обществена дискусия породи предстоящото в края на 2021 г. – от 25 декември 2021 г. повишаване от 300 на 370 лв. на минималната пенсия, а максималната от 1440 на 1500 лева, както и преизчисляването на всички пенсии с коефициент 1,35 от тежестта на средния осигурителен доход за годината преди тяхното пенсиониране. До месец юни включително, добавката към всички пенсии е 60 лева. Тази добавка обаче, за разлика от другите промени, които влязоха в Кодекса за социално осигуряване, остана и все още остава под въпрос дали ще бъде изплащана и след посочения период при положение, че епидемичната обстановка беше официално удължена само до края на месец март 2022 г.

Другия съществен въпрос беше с изплащането на пенсиите от допълнителното задължително пенсионно осигуряване, както и очерталият се проблем, първите хора, засегнати от това, да получават по-нисък размер на пенсия, формирана по новия ред – от първия и втория пенсионен стълб, отколкото останалите пенсионери, получаващи пенсии само от Националния осигурителен институт.

Приоритетите в работата на институцията и препоръки за решаване на натрупалите се проблеми в тази област са:

- да се преизчислява периодично размерът на всички пенсии на база средния осигурителен доход за страната за предходната година;
- да се намери решение за изплащането на обезщетение за временна неработоспособност, което да гарантира правото на работещите да получат своевременно и в пълен размер дължимото им се обезщетение за целия период на ползване на този отпуск;
- да не се допуска нарушаване на правата на първите осигурени лица, които ще получават пенсия за осигурителен стаж и възраст от втория пенсионен стълб;
- да се предприемат спешни действия за защита интересите на българските граждани, придобили пенсионни и осигурителни права в държави-членки на ЕС, и в частност Република Гърция.
- да се намери решение на държавно ниво за отношенията с Кралство Великобритания по отношение на социалната сигурност на българските граждани с осигурителни периоди в двете страни. Към настоящият момент, поради Брекзид, тези въпроси остават нерешени заради липсата на правна рамка за потвърждаване на осигурителните периоди от Великобритания за преценка на правото на пенсия в Република България.

Правото на труд:

Приоритетите в работата на институцията и препоръки за решаване на натрупалите се проблеми, сред които:

- защита на конституционно регламентираното право на труд на всички граждани, във връзка с наложените ограничения и изисквания за спазване на противоепидемичните мерки. Защита на право за здравословна и безопасна работна среда при завръщане по работните места на работници и служители, след отпадане на някой от противоепидемичните мерки при притежаван „зелен сертификат“.
- гарантиране на правото на работниците и служителите на получаване на подходящо работно облекло и лични предпазни средства, съобразно вида и естеството на работа и оценката на риска на работните места на работещите, както в офисите на предприятията, така и на работещите от дома.
- недопускане злоупотреби от страна на работодателите с ограниченията, наложени от здравните власти във връзка с притежаването на „зелен сертификат“.
- да се ограничат случаите на неизплащане или забавяне на изплащането на трудовите възнаграждения на работниците и служителите;

Омбудсманът като защитник на правата в образованието:

Предвид ролята, която образованието има за изграждането на по-справедливо общество като предлага равни възможности на всеки човек, независимо от неговия произход и социално положение, поставихме като приоритет осигуряване правото на гражданите на достъп до качествено образование, като се:

- работи в насока за увеличаване на инвестициите за модернизиране на детските заведения и строителство на нови с цел постигане на високо качество и достъпност;
- търсят се възможности за осигуряване на безплатна образователна услуга за децата от предучилищните групи и се обмислят възможности за по-голяма държавна подкрепа;
- да се въведе задължително предучилищно обучение за 4-годишните деца в страната и паралелно с това се осигурят и алтернативни форми за отглеждането и обучението им;
- гарантира модернизиране на професионалното образование и разширяване на дуалното обучение;
- осигури система за ефективна квалификация на кадрите и увеличаване на възнагражденията им;
- да се осигури модернизация на материалната база и обезпечаване на иновативни практики в училищата в страната;

- подобряване качеството на висшето образование чрез финансиране на основата на резултати, преодоляване на дисбалансите по сектори и осигуряване приложимостта му на пазара на труда;

- обвързвани моделът на финансиране на висшите учебни заведения в по-голяма степен с оценката за качество на обучението в тях, а не с броя на студентите;

- засилване контрола на Министерство на образованието и науката върху висшите училища за спазване на Закона за висшето образование, Закона за развитие на академичния състав в Република България и на държавните изисквания;

- увеличаване разходите за научни изследвания и осигуряване държавна подкрепа за участие в проекти.

Омбудсманът като защитник правото на здравеопазване:

Здравните показатели в България показват изоставане спрямо преобладаващата част на страните от ЕС, налице са редица проблеми, създаващи предпоставки за нарушаване на правата на пациентите. Омбудсманът отново подчертава необходимостта от диалог и съобразяване на становищата на всички заинтересовани страни.

Приоритетите в работата на институцията и препоръки за решаване на натрупалите се проблеми:

- решенията, които се вземат и имат отношения към правата и свободи на граждани да се извършва след консултации с всички заинтересовани страни;

- обсъждане и предприемане на действия за промяна в нормативната уредба, имаща отношение към медицинската експертиза на гражданите, с които да се гарантират правата на хората с увреждания, като същевременно бъде преодоляно забавянето на експертизата от Териториалните експертни лекарски комисии (ТЕЛК) и Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК);

- засилване на контрола върху дейността на лечебните заведения, при зачитане мнението и на пациентите;

- да се изготвят стратегия и мерки за преодоляване на неравенството между лечебните заведения, гарантиране на финансова стабилност и качеството на медицинската помощ, обсъждане промяна в начина на финансиране;

- обсъждане на мерки за гарантиране на 24 часов достъп на гражданите до първична и специализирана медицинска помощ, като същевременно се подобри достъпът на уязвимите групи до медицински услуги;

- разширяване на дейностите по превенция и профилактика, в това число скринингови програми, изцяло безплатно детско здравеопазване;

- осигуряване на финансирането с публични средства на достатъчни по обем и продължителност продължително лечение, рехабилитация и палиативни грижи, както и на здравни грижи;

- повишаване нивото на финансиране с публични средства на медицински изделия и скъпоструващи консумативи, използвани при лечение на гражданите;

- преоценка на предвидените в Кодекса за социално осигуряване ограничения за изплащане на обезщетение за гледане на болен член от семейството;

- да се обсъди разширяване на обхвата на здравно осигуряваните от държавата лица по време на извънредната епидемична обстановка, както и реда за погасяване на дължими суми.

Омбудсманът като защитник на правото на собственост на гражданите:

В областта на защитата на правото на собственост на гражданите омбудсманът ще работи за:

Приемане на нормативни промени в относимата законова и подзаконова уредба, насочени към разширяване на участието на засегнатите граждани в процеса на териториално планиране и инвестиционно проектиране, от етапа на одобряване на заданията за устройствени планове за отреждане на предназначението и за допускане на строителство във вътрешноквартални пространства в жилищни комплекси.

Въвеждане на правна регулация, която да предоставя закрила на заварените свободни от застрояване пространства в жилищния комплекс и обособяването им като зелени площи за широко обществено ползване, публична общинска собственост, която не подлежи на реституция.

Омбудсманът счита, че за сближаване на позициите на групи граждани с противоречиви интереси по повод на градоустройствени решения, е необходимо да се въведат способи за социална оценка на устройствените планове на най-ранен етап от процедурите.

Въвеждане на необходимите правила за административно обслужване по повод на законосъобразното понасяне на разходите за отстраняване на непълноти и грешки от кадастралната карта и кадастралните регистри.

Предприемане от общините на ефективни мерки в инвестиционните програми за благоустрояване, изграждане и експлоатационно поддържане на техническата инфраструктура, които да са обезпечени финансово

Прецизиране на нормативната уредба чрез разписване на конкретни и ясни хипотези на незаконно строителство при синхронизиране на ЗУТ с други нормативни актове, засягащи различните видове територии (Закон за устройството на Черноморското крайбрежие, Закон за горите, Закон за опазване на околната среда, Закон за кадастъра и имотния регистър) и обсъждане следва ли регулацията на административната намеса да отчита засегнат ли е публичен интерес от незаконния строеж или рискът е само за правната сфера на неговия собственик;.

Приемане на изготвения законопроект за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията, Закона за държавната собственост (ЗДС) и Закона за общинската собственост (ЗОС), с който се въвежда изрично

изискване за преценка на пропорционалността на административната намеса в случаите на единствено жилище при премахване на незаконни строежи, издаване на заповеди по чл. 80 от ЗДС и чл. 65 от ЗОС.

Приключване на поземлената реституция:

- да се приеме адекватна регулаторна рамка, с което да се потвърди политически и финансово ангажиментът на държавата за приключване на поземлената реституция и се обвърже с политиката за борба с бедността;

-да се предвиди специален правен режим за приключване на поземлената реституция за разрешаване на проблемите на възстановяването и обезщетяването на собствениците на земеделски земи, включително породените от прекомерното забавяне;

- да се отстрани несправедливият преразпределителен ефект, свързан със статута на земите по чл. 19 от ЗСПЗЗ, включително като се възобнови срокът за предявяване на реституционни претенции.

Да се изпълнят конкретните препоръки на ЕСПЧ за въвеждане във вътрешното право на: 1) срокове за изпълнението на административните и съдебни решения на компетентните вътрешни органи, с които е възстановено правото на собственост върху земеделски земи и 2) средство за защита, даващо възможност на заинтересованите лица да получат обезщетение в случай на неспазване на същите тези срокове.

За преодоляване на неравенствата в поземлените отношения за нова политика и регулаторна рамка, съобразени със свръхконцентрацията на земеползването, в защита на дребните собственици и ползватели. За възстановяването на нарушения баланс от монополизирането на поземлените отношения е наложително въвеждането на:

- адекватно данъчно облагане на едрата поземлена собственост, ограничения за притежаването и ползването на земеделски земи;

- улеснен достъп до земя на безимотни и малоимотни граждани;

- минимални размери на арендните/наемните плащания;

- обвързване на предоставянето на субсидиите за подпомагане на площ с плащането на рента на собствениците на земите по договорите за ползването им;

- извънсъдебен ред за разрешаването на спорове, свързани с плащанията за ползването на земеделските земи.

Омбудсманът като защитник за опазване на околната среда и общественото здраве

Омбудсманът в защита на правото на здравословна и благоприятна околна среда, омбудсманът ще работи в подкрепа на гражданите за адекватен контрол върху индустриалното замърсяване на въздуха, водите и почвите в следните насоки:

- законодателни решения с оглед да не се допуска засягане на основното право на гражданите на здравословна и благоприятна жизнена среда по повод на издаване на разрешения за превантивен контрол и контрол по време на експлоатацията на индустриални предприятия, представляващи източник на вредни емисии;

- финансовите стимули за производство на енергия от биомаса като услуга в интерес на обществото да бъдат нормативно обвързани със спазване на екологичните изисквания и устройствена защита на жизнената среда в населените места;

- въвеждане на ограничения за териториалния обхват на добива за избягване на съпътстващия риск от засягане на питейното водоснабдяване на населението поради нарушаване на подземните водни тела при добив на строителни материали, независимо дали формално е била определена санитарно-охранителна зона на водоизточника;

- да се прилагат предвидените в Закона за подземните богатства мерки за регулиране на натоварването на територията за добив на инертни материали в различни райони на страната.

Прилагане на мерки за координиране на многостепенното управление на качеството на въздуха за изпълнение на целите Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух в периода (2018 – 2024 г.) и по-конкретно:

- да бъде възложена подготовката на нормативните актове и стандарти за отчитане на замърсяването на въздуха от лошо миришещи вещества;

- да бъдат приложени мерки на държавен здравен контрол за извършване на оценка и мониторинг на риска за човешкото здраве от въздействия на инсталации за производство на биогаз от животински и растителни отпадъци, разположени в населените места или в близост до тях.

За по-добра координация между органите на местно самоуправление и компетентните държавни органи - РИОСВ, държавен здравен контрол, БАБХ за мониторинг и контрол на факторите на жизнената среда в населените места.

В комплекса от мерки за приоритетно прилагане на мерки за превенция и управление на риска от наводнения и засушаване да се извърши оценка на техническото състояние и преоценяване на проектния капацитет за осигуряване на надеждна защитна инфраструктура;

Да не се допуска трансформация на противоерозионни насаждения, освен при изпълнение на компенсаторни мерки за защита от процеси, свързани с движение на земни маси.

Омбудсманът осъществява външен одит по отношение на Комисията за защита на личните данни:

- Текущи проверки на място на работата на звеното – външен канал за подаване на сигнали в КЗЛД, които включват:

a) преглед за спазването на сроковете за обработка на сигналите,

b) качеството на взаимодействие между Комисията и другите компетентни органи по чл. 20,

c) съответствието на регистрите със закона,

d) други аспекти от дейността на Комисията;

- формиране на оценка за ефективността на КЗЛД по отношение на работата със сигналите;
- приемане и разглеждане на жалби срещу Комисията за защита на личните данни на лица, подали сигнали, включително за неосигурена защита или нарушения на поверителността на информацията за тях.

IV. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА ПРОЕКТОБЮДЖЕТА ЗА 2026 Г. И НА АКТУАЛИЗИРАНАТА БЮДЖЕТНАТА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2027-2028 Г.

Институцията на омбудсмана не генерира приходи.

При попълване на цифровата информация в отделните приложения всички числа следва да бъдат посочени в хил. евро до един знак след десетичната запетая.

Описание на разходите

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2023 г.) (в хил. евро)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо ведомствени	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо администрирани	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*
4000.00.00	**Общо разходи**	**2072,0**	***2068,0***	**4,0**	**2072,0**	***2068,0***	**4,0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.00	**Функционална област „Защита правата на гражданите“**	**2072,0**	***2068,0***	**4,0**	**2072,0**	***2068,0***	**4,0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.01	Бюджетна програма „Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите“	2072,0	*2068,0*	4,0	2072,0	*2068,0*	4,0	0		

***Класификационен код съгласно РМС № 780 от 2023 г.**

Забележка: Отчетните данни за 2023 г. следва да са съотнесени към действащата класификация съгласно РМС № 780 от 2023 г. с оглед проследяване на промените и тенденциите при изпълнението на съответната бюджетна програма.

Само в случай, че за отчетния период са извършвани разходи по области на политики/функционални области и бюджетни програми, които не могат да бъдат съотнесени към областите на политики/функционалните области и бюджетните програми съгласно РМС № 780 от 2023 г. (например при структурни и функционални промени, засягащи бюджетните организации, когато техни функции и дейността са излезли от системата на ПРБ), то тогава се посочват и области на политики/функционални области и бюджетни програми, утвърдени с действащата класификация за отчетния период.

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Отчет 2024 г.) (в хил. евро)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо ведомствени	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо администрирани	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*
4000.00.00	**Общо разходи**	**2141,1**	***2049,5***	**91,6**	**2141,1**	***2049,5***	**91,6**	**0**	***0***	**0**
4000.01.00	**Функционална област „Защита правата на гражданите“**	**2141,1**	***2049,5***	**91,6**	**2141,1**	***2049,5***	**91,6**	**0**	***0***	**0**
4000.01.01	Бюджетна програма „Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите“	**2141,1**	*2049,5*	91,6	**2141,1**	*2049,5*	91,6	0		

***Класификационен код съгласно РМС № 780 от 2023 г.**

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Закон за 2025 г.) (в хил. евро)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо ведомствени	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо администрирани	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*
4000.00.00	**Общо разходи**	*2464,6*	*2464,6*	**0**	*2464,6*	*2464,6*	**0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.00	**Функционална област „Защита правата на гражданите“**	*2464,6*	*2464,6*	**0**	*2464,6*	*2464,6*	**0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.01	Бюджетна програма „Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите“	*2464,6*	*2464,6*	0	*2464,6*	*2464,6*		0		

***Класификационен код съгласно РМС № 780 от 2023 г.**

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (*Проект* за 2026 г.) (в хил. евро)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо ведомствени	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо администрирани	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*
4000.00.00	**Общо разходи**	***2632,6***	***2632,6***	**0**	***2632,6***	***2632,6***	**0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.00	**Функционална област „Защита правата на гражданите“**	***2632,6***	***2632,6***	**0**	***2632,6***	***2632,6***	**0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.01	Бюджетна програма „Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите“	***2632,6***	***2632,6***	0	***2632,6***	***2632,6***		0		

***Класификационен код съгласно РМС № 780 от 2023 г.**

2

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2027 г.) (в хил. евро)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо ведомствени	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо администрирани	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*
4000.00.00	**Общо разходи**	*2637,6*	*2637,6*	**0**	*2637,6*	*2637,6*	**0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.00	**Функционална област „Защита правата на гражданите“**	*2637,6*	*2637,6*	**0**	*2637,6*	*2637,6*	**0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.01	Бюджетна програма „Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите“	*2637,6*	*2637,6*	0	*2637,6*	*2637,6*		0		

***Класификационен код съгласно РМС № 780 от 2023 г.**

Код*	ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКИ/ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ (Прогноза за 2028 г.) (в хил. евро)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо ведомствени	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*	Общо администрирани	*По бюджета на ПРБ*	*По други бюджети и сметки за средства от ЕС*
4000.00.00	**Общо разходи**	*2637,6*	*2637,6*	**0**	*2637,6*	*2637,6*	**0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.00	**Функционална област „Защита правата на гражданите“**	*2637,6*	2637,6		*2637,6*	*2637,6*	**0**	**0**	***0***	**0**
4000.01.01	Бюджетна програма „Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите“	*2637,6*	*2637,6*	0	*2637,6*	*2637,6*		0		
XXXX.XX.XX	Бюджетна програма	0	*0*	0	0			0		

***Класификационен код съгласно РМС № 780 от 2023 г.**

Описание на финансирането на консолидираните разходи

Финансиране на консолидираните разходи, обхванати в програмния бюджет *(хил. евро)*	***Проект 2026 г.***	***Прогноза 2027 г.***	***Прогноза 2028 г.***
Общо консолидирани разходи:	2632,6	*2637,6*	*2637,6*
Общо разчетено финансиране:			
Бюджет на ПРБ	2632,6	*2637,6*	*2637,6*
Други бюджети и сметки за средства от ЕС, в т.ч. от:			
• *Централен бюджет, в т.ч.:*			
Държавни инвестиционни заеми			
Капиталови разходи по Национална инвестиционна програма			
• *Сметки за средства от Европейския съюз* (ССЕС на НФ и на ДФЗ)			
• *Други програми и инициативи, по които Република България е страна-партньор, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз*			
• *Други програми и други донори* по бюджета на ПРБ			
• *Други бюджетни организации, включени в консолидираната фискална програма*			
• *Други (в т.ч. и предоставените трансфери с положителен знак)*			

V. ОПИСАНИЕ НА БЮДЖЕТНИТЕ ПРОГРАМИ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВЕДОМСТВЕНИ И АДМИНИСТРИРАНИ РАЗХОДИ

4000.01.01 БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ЗАСТЪПНИЧЕСТВО И ЗАЩИТА НА ПРАВАТА И СВОБОДИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ“

Цели на бюджетната програма

Създаване на условия за достоен живот на всеки български гражданин и защита на правата и свободите на гражданите.

Целеви стойности по показателите за изпълнение

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ **XXXX.XX.XX Бюджетна програма „.....“** *(класификационен код и наименование на бюджетната програма)*	**Целева стойност**			
Показатели за изпълнение	**Мерна единица**	***Проект 2026 г.***	***Прогноза 2027 г.***	***Прогноза 2028 г.***
1. 1. Нарастване броя на жалбите и броя на гражданите, търсещи съдействие от омбудсмана в средносрочен план в резултат на възложени правомощия, предоставяне на консултации и съдействие пред други институции за решаване на проблемите на гражданите, изработване на предложения за промени в съществуващи закони с цел защита правата и свободите на гражданите и опазване на обществения интерес.	Бр.	24500	24500	24500
2 Полученият статут „А“ на ООН за правозащитен орган през април 2019 г. ангажира институцията на омбудсмана да участва в заседанията на Съвета по правата на човека и всички комитети по правата на човека на ООН, в органите на Съвета на Европа и др., както и да изразява позиция в защита правата и свободите на българските граждани.	Бр.	14	14	14

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

Промяна в административни структури на държавни институции, промяна в законодателството, не приемане на направени законодателни предложения и препоръки на омбудсмана.

Информация за наличността и качеството на данните

Изготвяне законопроекти, които се внасят в Народно събрание, работа по други.

Предоставяни по програмата продукти/услуги (ведомствени разходни параграфи)

Омбудсманът защитава правото на гражданите да живеят в чиста и благоприятна околна среда, която гарантира здравето и живота им. Институцията на омбудсмана приема жалби и сигнали от гражданите, консултира ги и съдейства пред другите институции за решаване на проблемите; изработва предложения за промени в съществуващи закони, разработва законопроекти с цел осъществяване на функциите си за защита правата и свободите на хората и опазване на обществените интереси.

Организационни структури, участващи в програмата

Отговорност за изпълнението на програмата

Бюджетна прогноза по ведомствени и администрирани разходни параграфи на програмата (в хил. евро)

№	4000.01.01 Бюджетна програма „Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите“	Отчет 2023	Отчет 2024	Закон 2025 г.	Проект 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
	1	2	3	4	5	7	8
I.	**Общо ведомствени разходи:**	**2072,0**	**2141,1**	**2464.6**	**2632,6**	**2637,6**	**2637,6**
	Персонал	1527,4	1556,0	1910.6	2021,6	2026,6	2026,6
	Издръжка	503,4	572,4	531.0	588,0	588,0	588,0
	Капиталови разходи	41,2	12,7	23.0	23.0	23.0	23.0
1	**Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:**	**2068,0**	**2049,5**	**2464.6**	**2632,6**	**2637,6**	**2637,6**
	Персонал	1524,3	1545,5	1910.6	2021,6	2026,6	2026,6
	Издръжка	502,5	491,3	531.0	588,0	588,0	588,0
	Капиталови разходи	41,2	12,7	23.0	23.0	23.0	23.0
2	**Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС**	**4,0**	**91,6**	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**
	Персонал	3,1	10,5	0.0	0.0	0.0	0.0
	Издръжка	0,9	81,1	0.0	0.0	0.0	0.0
	Капиталови разходи	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	От тях за: *						
	1.....						
	2.....						
II.	**Администрирани разходни параграфи по бюджета на ПРБ****	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**
	1. наименование на администриран разходен параграф (характер и/или нормативно основание за предоставянето/разходването на бюджетни средства) + вид разход (§ от ЕБК)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	2.....	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
III.	**Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС****	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**
	1. наименование на администриран разходен параграф (характер и/или нормативно основание за предоставянето/разходването на бюджетни средства) + вид разход (§ от ЕБК)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	2.....	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**0.0**
	Общо разходи по бюджета (I.1+II.):	**2068.0**	**2049.5**	**2464.6**	**2632,6**	**2637,6**	**2637,6**
	Общо разходи (I.+II.+III.):	**2072.0**	**2141.1**	**2464.6**	**2632,6**	**2637,6**	**2637,6**
	Численост на щатния персонал	60	59	79	79	79	79
	Численост на извънщатния персонал						

****** Разшифровка на ведомствените разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС по бюджетната програма според целта, основанието/характера им и източника на финансиране*

*** Описание на администрираните разходни параграфи по програмата, вкл. проектите.*

Наименованията на администрираните разходни параграфи следва да отговарят на изискванията на тези указания (характер и/или нормативно основание за предоставянето/разходването на бюджетни средства).

За всеки администриран разходен параграф, чиито стойностни показатели се формират от различни видове разходи допълнително се посочват и параграфите на ЕБК.